

hoc modo idem cum fratre, cum non sit aliquid eius; sed magis ex eodem nascitur. Et ideo non erat eadem ratio prohibendi neptem, & amitam.

QUESTIO LV.

De impedimenti affinitatis.

In undecim articulis divisas.

Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.

Circa quod queruntur undecim.

Primo, utrum affinitas ex matrimonio causetur.

Secundo, utrum maneat post mortem viri, aut uxoris.

Tertio, utrum causetur ex illicito concubitu.

Quarto, utrum ex sponsalibus.

Quinto, utrum affinitas sit causa affinitatis.

Sexto, utrum affinitas matrimonium impedit.

Septimo, utrum affinitas habeat per se ipsam gradus.

Octavo, utrum gradus eius extendantur, sicut gradus consanguinitatis.

Nono, utrum matrimonium quod est inter consanguineos, & affines, semper sit dirimendum per divortium.

Decimo, utrum ad dirimendum tale matrimonium sit procedendum per viam accusationis.

Undecimo, utrum in tali casu sit procedendum per testes.

ARTICULUS I.

Utrum ex matrimonio consanguinei affinitas causetur.

S. Thom. IV. dist. XLI. quest. unic. art. 1. quest. 1. & seq.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod ex matrimonio consanguinei affinitas non causetur. Quia propter quod unumquodque tale, & illud magis. Sed mulier ducta in matrimonium non conjugatur alicui de consanguinitate viri, nisi ratione viri. Cum ergo non fiat viro affinis, nec alicui consanguineorum viri affinis erit.

2. Præterea. Eorum quæ sunt ab invicem separata, si uni alicui conjugatur, non oportet propter hoc quod sit alteri conjunctum. Sed consanguinei jam sunt ab invicem separati. Ergo non oportet quod si aliqua mulier conjugatur alicui viro, propter hoc conjugatur consanguineis eius omnibus.

Præterea. Relationes ex aliquibus unionibus innascuntur. Sed nulla unio fit in consanguineis viri, per hoc quod ille duxit uxorem. Ergo non accrescit eis affinitatis relatio.

Sed contra. Vir, & uxor efficiuntur una caro. Si ergo vir secundum carnem omnibus suis consanguineis artinet, & mulier eadem ratione attinebit eidem.

Præterea. Hoc patet per auctoritates in littera adductas (IV. dist. XLI.).

Respondeo dicendum, quod amicitia quædam naturalis, in communicatione naturali fundatur. Naturalis autem communicatio est duobus modis, secundum Philosophum VIII. Ethicor. (cap. XI. à med.) uno modo per carnis propagationem; alio modo per conjunctionem ad carnis propagationem ordinatam. Unde ipse ibidem dicit, quod amicitia viri ad uxorem est naturalis. Unde sicut persona conjuncta alteri per carnis propagationem quoddam vinculum naturalis amicitie facit; ita conjugatur per carnalem copulam. Sed in hoc differit, quod persona conjuncta alicui per carnis propagationem, sicut filius patri, sit particeps ejusdem radicis communis, & sanguinis: unde eodem genere vinculi colligatur filius consanguineis patris, quo pater conjugebatur, scilicet consanguinitate, quamvis secundum alium gradum, propter majorem distantiam à radice. Sed persona conjuncta per carnalem copulam non fit particeps ejusdem radicis, sed quasi extrinsecus adjuncta: & ideo ex hoc efficitur aliud genus vinculi, quod affinitas dicitur. Et hoc est quod in isto versu dicitur:

Mutat quædam genus, sed generata gradum.

Quia scilicet persona per generationem fit in eodem genere attententia, sed in alio gradu; per carnalem vero copulam fit in alio genere.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis causa sit potior effectu; non tamen oportet semper quod nomen idem effectu, & causæ conveniat: quia quandoque illud quod est in effectu, invenitur in causa non eodem modo, sed altiori: & ideo non convenit causæ, & effectu per idem nomen, neque per eandem rationem; sicut patet in omnibus causis æquivocæ agentibus. Et hoc modo conjunctio viri & uxoris est potior quam conjunctio uxoris ad consanguineos viri; non tamen debet dici affinitas; sed matrimonium, quod est unitas quædam; sicut homo est sibi ipsi idem, non autem consanguineus.

Ad secundum dicendum, quod consanguinei sunt quodammodo separati, & quodammodo conjuncti: & ratione conjunctionis accidit quod persona quæ uni conjugatur, aliquo modo omnibus conjugatur; sed propter separationem, & distantiam accidit quod

quod persona quæ uni conjugatur uno modo; alii conjugatur alio modo vel secundum genus, vel secundum alium gradum.

Ad tertium dicendum, quod relatio quandoque innascitur ex motu utriusque extremi, sicut paternitas, & filiatio; & talis relatio est realiter in utroque; quandoque vero innascitur ex motu alterius tantum; & hoc contingit dupliciter. Uno modo, quando relatio innascitur ex motu unius sine motu alterius vel precedenti, vel concomitante; sicut in creatore, & creatura patet, & sensibili, & sensu, & scientia, & sensibili: & tunc relatio est in uno secundum se, & in altero secundum rationem tantum. Alio modo innascitur ex motu unius sine motu alterius tunc existente, non tamen sine motu precedente; sicut æqualitas fit inter duos homines per augmentum unius, sine hoc quod alius tunc augeatur, vel minuat; sed tamen prius ad hanc quantitatem quam habet, per aliquem motum, vel mutationem pervenit: & ideo in utroque extremorum talis relatio realiter fundatur. Et similiter est de consanguinitate, & affinitate: quia relatio fraternitatis, quæ innascitur aliquo puero nato alicui jam provecto, causatur quidem sine motu ipsius tunc existente, sed ex motu ipsius precedente, scilicet generationis ejus: hoc enim ei accidit quod ex motu alterius sibi tunc talis relatio innascitur. Similiter est hoc quod iste descendit per generationem propriam ab eadem radice cum viro, provenit affinitas in ipso ad uxorem, sine aliqua nova mutatione ipsius.

ARTICULUS II.

Utrum affinitas maneat post mortem viri, aut uxoris.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod affinitas non maneat post mortem viri, aut uxoris inter consanguineos viri & uxoris, vel contra. Quia cessante causa, cessat effectus. Sed causa affinitatis fuit matrimonium, quod cessat post mortem viri: quia tunc solvitur mulier à lege viri, ut dicitur Rom. VII. Ergo nec affinitas prædicta maneat.

1. Præterea. Consanguinitas causat affinitatem. Sed consanguinitas viri cessat per mortem viri ad consanguineos suos. Ergo & affinitas uxoris ad eos.

Sed contra. Affinitas ex consanguinitate causatur. Sed consanguinitas est perpetuum vinculum, quamdiu personæ vivunt. Ergo & affinitas, & ita non solvitur affinitas, solum matrimonio per mortem tertie personæ.

Respondeo dicendum, quod relatio aliqua esse definit dupliciter: uno modo ex corruptione subjecti; alio modo ex subtractione cau-

se, sicut similitudo esse definit, quando alter similitum moritur; vel quando qualitas quæ erat causa similitudinis, subtrahitur. Sicut autem quædam relationes quæ habent pro causa actionem, vel passionem, aut motum, ut in V. Metaph. (text. 20.) dicitur: quarum quædam causantur ex motu, inquantum aliquid movetur actu; sicut ipsa actio, quæ est momentis; & mori: quædam autem, inquantum habent aptitudinem ad motum; sicut motivum, & mobile, vel dominus, & servus: quædam autem ex hoc quod aliquid prius motum est; sicut pater, & filius: non enim ex hoc quod est generari tunc, ad invicem dicuntur, sed ex hoc quod est generatum esse. Aptitudo autem ad motum, & ipsum moveri transiit; sed motum esse perpetuum est, quia quod factum est, nunquam definit esse factum. Et ideo paternitas, & filiatio nunquam destruantur per subtractionem causæ, sed solum per corruptionem subjecti, scilicet alterutrum extremorum. Et similiter dicendum est de affinitate, quæ causatur ex hoc quod aliqui conjuncti sunt, non ex hoc quod conjugantur; unde non dirimitur, manentibus illis personis inter quas affinitas est contracta; quamvis moriatur persona ratione cujus contracta fuit.

Ad primum ergo dicendum, quod conjunctio matrimonii causat affinitatem, non solum secundum hoc quod est actu conjungi, sed secundum hoc quod est prius conjunctum esse.

Ad secundum dicendum, quod consanguinitas non est proxima causa affinitatis, sed conjunctio ad consanguineum, non solum quæ est, sed quæ fuit. Et propter hoc ratio non legitur.

ARTICULUS III.

Utrum illicitus concubitus affinitatem causetur.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod illicitus concubitus affinitatem non causet. Quia affinitas est quædam res honesta. Sed res honesta non causetur ex inhonestis. Ergo ex inhonesto concubitu non potest affinitas causari.

2. Præterea. Ubi est consanguinitas, non potest ibi esse affinitas: quia affinitas est proximitas personarum ex carnali copula procedens, omni carens parentela. Sed aliquando contingeret ad consanguineos, & ad seipsam esse affinitatem, si illicitus concubitus affinitatem causaret; sicut quando homo carnaliter consanguineam suam incestuose cognoscit. Ergo affinitas non causetur ex illicito concubitu.

Præterea, illicitus concubitus est secundum naturam, & contra naturam. Sed ex illicito concubitu contra naturam non causatur affinitas, ut Jara determinat. (cap. *Et secundum naturam*, xxxv. quest. 111.) Ergo nec est illicito concubitu secundum naturam tantum.

Sed contra est quod adherens meretricium corpus efficiunt, ut patet L. Cor. vi. 16. Sed ex hac causa matrimonium affinitatem causat. Ergo pari ratione illicitas concubitus.

Præterea, Carnalis copula est causa affinitatis, ut patet per definitionem affinitatis, quæ est talis: *Affinitas est propinquitas personarum ex carnali copula procreantem, omni carnis copula.* Sed carnalis copula est etiam in illicito concubitu. Ergo illicitus concubitus affinitatem causat.

Respondetur dicendum, quod secundum Philosophum in VIII. Ethic. (cap. xi. 4. medi.) conjunctio viri & uxoris dicitur naturalis principaliter propter proles productionem, & secundario propter operum communicationem: quorum primum pertinet ad matrimonium ratione carnalis copulæ; sed secundum, in quantum est quedam societas ad communem vitam. Primum autem horum est inveniit in qualibet carnali copula, ubi est commixtio feminum quia ex tali copula potest proles produci, quamvis secunda desit. Et ideo quia matrimonium affinitatem causat, secundum quod erat quedam carnalis commixtio; etiam fornicarius concubitus affinitatem causat in quantum habet aliquid de carnali conjunctione.

Ad primum ergo dicendum, quod in fornicatione concubitus est aliquid naturale, quod est commune fornicationi, & matrimonio: & ex hac parte affinitatem causat: aliud est ibi inordinatum, per quod à matrimonio dividitur; & ex hac parte affinitas non causatur. Unde affinitas semper honesta remanet, quamvis causa aliquo modo sit inhonesta.

Ad secundum dicendum, quod non est inconveniens, relationes ex opposito divise eidem inesse ratione diversorum. Et ideo potest inter aliquas duas personas esse affinitas, & consanguinitas, non solum per illicitum concubitus, sed etiam per licitum; sicut cum consanguineus meus ex parte patris duxit in uxorem consanguineam meam ex parte matris. Unde cum dicitur in definitione affinitatis inducta, *omni carnis parentela*, intelligendum est, in quantum hujusmodi. Nec tamen sequitur quod aliquis consanguineam suam cognoscens sibi ipsi sit affinis: quia affinitas, sicut & consanguinitas, diversitatem requirit; sicut & similitudo.

Ad tertium dicendum, quod concubitus contra naturam non habet commixtionem se-

minum, quæ possit esse causa generationis: & ideo ex tali concubitu non causatur affinitas.

ARTICULUS IV.

Utrum ex sponsalibus causetur affinitas.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod ex sponsalibus nulla affinitas causari possit. Quia affinitas est perpetuum vinculum. Sed sponsalia quandoque separantur. Ergo non possunt esse causa affinitatis.

Præterea, si aliquis claustrum pudoris alicujus mulieris invasit, & aperuit, sed non pervenit ad operis consummationem, non contrahitur ex hoc affinitas. Sed talis est magis propinquitas carnali copulæ, quam ille qui sponsalia contrahit. Ergo ex sponsalibus affinitas non causatur.

Præterea, in sponsalibus non est nisi quedam sponso futurarum nuptiarum. Sed aliquando fit sponso futurarum nuptiarum, & ex hoc non contrahitur aliqua affinitas; sicut si fiat ante septennium; vel si talis habens perpetuum impedimentum tollens potentiam coeundi, alicui mulieri spondeat futuras nuptias; aut si talis sponso fiat inter personas quibus nuptia per votum reddantur illicitæ, vel alio quocumque modo. Ergo sponsalia non possunt esse causa affinitatis.

Sed contra est quod Alexander Pap. (cap. *Ad audientiam*, de sponsalibus & matrim.) prohibuit mulierem quandam cuidam viro matrimonio conjungi, quia fratri suo fuerat desponsata: quod non esset, nisi per sponsalia affinitas contraheretur. Ergo &c.

Respondetur dicendum, quod sicut sponsalia non habent perfectam rationem matrimonii, sed sunt quedam preparatio ad matrimonium; ita ex sponsalibus non causatur affinitas, sicut ex matrimonio, sed aliquid affinitati simile, quod dicitur publicæ honestatis justitia, quæ impedit matrimonium, sicut & affinitas, & consanguinitas; & secundum eisdem gradus: & definitur sic: *Publicæ honestatis justitia est propinquitas ex sponsalibus proveniens, robur trahens ex Ecclesie institutione, propter ejus honestatem.* Ex quo patet ratio nominis, & causa: quia scilicet talis propinquitas ab Ecclesia instituta est propter honestatem.

Ad primum ergo dicendum, quod sponsalia non ratione sui, sed ratione ejus ad quod ordinantur, causant hoc genus affinitatis, quod dicitur publicæ honestatis justitia: & ideo sicut matrimonium est perpetuum vinculum, ita & prædictus affinitatis modus.

Ad secundum dicendum, quod vir, & mulier efficiuntur in carnali copula, quæ per-

commixtionem seminum. Unde quantumcumque aliquis claustrum pudoris invadat, vel frangat, nisi commixtio feminum sequatur, non contrahitur ex hoc affinitas. Sed matrimonium affinitatem causat, non solum ratione carnalis copulæ, sed etiam ratione societatis conjugalis, secundum quam etiam matrimonium naturale est. Unde & affinitas contrahitur ex sponso contractu matrimonii per verba de presenti ante carnalem copulam; & similiter ex sponsalibus, in quibus fit quedam pactio conjugalis societatis; contrahitur aliquid justitiæ simile, scilicet publicæ honestatis justitia.

Ad tertium dicendum, quod omnia impedimenta quæ faciunt sponsalia non esse sponsalia, non permittunt ex parte nuptiarum affinitatem fieri. Unde si habens defectum etatis, sive habens votum solenne continentie, aut aliquid hujusmodi impedimentum, sponsalia de facto contrahat, ex hoc sequitur aliqua affinitas: quia sponsalia nulla sunt, nec aliquis affinitatis modus. Si tamen aliquis minor, frigidus, vel malefatus, habens impedimentum perpetuum, ante annos pubertatis post septennium contrahat sponsalia cum aliqua adultæ, ex tali contractu contrahitur publicæ honestatis justitia: quia adhuc non erat in actu impediendi; cum in tali etate puer frigidus, & non frigidus, quantum ad actum illum, sit æqualiter impotens.

ARTICULUS V.

Utrum affinitas sit causa affinitatis.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod etiam affinitas sit causa affinitatis. Quia Julius Papa dicit (ut habet cap. *Et hoc quoque*, xxxv. quest. 111.) *Consanguineam vellem uxorem: sua nullam ducit uxorem:* & in seq. cap. (scilicet *ex Porro duorum*, ibidem) dicitur, *quod duo consanguineorum uxores uni viro altera post alteram nubere prohibentur.* Sed hoc non est nisi ratione affinitatis, quæ contrahitur ex conjunctione ad affinem. Ergo affinitas est causa affinitatis.

Præterea, carnalis commixtio conjungit, sicut & carnalis propagatio: quia æqualiter computantur gradus affinitatis, & consanguinitatis. Sed consanguinitas est causa affinitatis. Ergo & affinitas.

Præterea, quæcumque uni & eidem sunt eadem, sibi invicem sunt eadem. Sed uxor viri alicujus efficitur ejusdem attentionis cum omnibus consanguineis viri sui. Ergo & omnes consanguinei viri sui efficiuntur unum cum omnibus qui attentione mulieris per affinitatem; & sic affinitas est causa affinitatis.

Sed contra. Si affinitas ex affinitate causatur, aliquis qui cognovisset duas mulieres, neutram earum posset ducere in uxorem: quia secundum hoc altera efficeretur alteri affinis. Sed hoc est falsum. Ergo affinitas non causat affinitatem.

Præterea, si affinitas ex affinitate nasceretur, aliquis contrahens cum uxore defuncti fieret affinis omnibus consanguineis prioris viri, ad quos mulier habet affinitatem. Sed hoc non potest esse; quia maxime fieret affinis viro defuncto. Ergo &c.

Præterea, consanguinitas est fortius vinculum quam affinitas. Sed consanguinei uxoris non efficiuntur affines consanguineis viri. Ergo multo minus affines uxoris efficiuntur vis affines: & sic idem quod prius.

Respondetur dicendum, quod duplex est modus quo aliquid ex alio procedit: unus, secundum quem aliquid procedit in similitudinem speciei, sicut ex homine generatur homo; alius, secundum quem non procedit simile in specie; & hic processus semper est in inferiori speciem, ut patet in omnibus agentibus æquivocæ. Primum autem modus processionis quotiescumque iteratur, semper manet eadem species; sicut si ex homine generatur homo per actum generativæ virtutis, & ex hoc quoque generabitur homo, & sic deinceps. Secundus autem modus sicut in primo facit aliam speciem, ita quotiescumque iteratur, aliam speciem facit; ut ex puncto per motum procedit linea, non punctus; quia punctus motus facit lineam; & ex linealiter mota non procedit linea, sed superficies; & ex superficie corpus; & ulterius per talem modum processus aliquis esse non potest. Invenimus autem in processu attentionis duos modos, quibus vinculum hujusmodi causatur. Unus est per carnis propagationem; & hic semper facit eandem speciem attentionis: alius per matrimoniale conjugationem; & hic facit aliam speciem in principio; sicut patet quod conjuncta matrimonialiter consanguineus non fit consanguineus, sed affinis. Unde si ille modus procedendi iteratur, non erit affinitas, sed alius attentionis genus. Unde persona quæ matrimonialiter affini conjungitur, non est affinis; sed est alius genus attentionis, quod dicitur secundum affinitatis genus. Et rursus si affini in secundo genere aliquis per matrimonium conjungatur, non erit affinis in secundo genere, sed in tertio, ut versu supra posito ostenditur (art. 1. huj. quest.).

Et hæc duo genera olim erant prohibita propter publicæ honestatis justitiam, magis quam propter affinitatem: quia deficiunt à vera affinitate, sicut illa attentionis quæ ex sponsalibus contrahitur. Sed modo illa prohibitio cessavit; & remanet sub prohibitione

folium primum genus affinitatis, in quo est vera affinitas.

Ad primum ergo dicendum, quod alicui viro consanguineus uxoris suæ efficitur affinis in primo genere, & uxor ejus in secundo: unde mortuo viro, qui erat affinis, non potest eam ducere in uxorem, propter secundum affinitatis genus. Similiter etiam si aliquis viduus in uxorem ducat, consanguineus prioris viri, qui est affinis uxori in primo genere, efficitur affinis secundo viro in secundo genere; & uxor illius consanguineæ, quæ est affinis uxori viri hujus in secundo genere, efficitur affinis viro secundo in tertio genere. Et quia tertium genus erat prohibitum propter honestatem quamdam, magis quam propter affinitatem, ideo Canon dicit. (cap. Porro duorum, xxxv. quæst. 111.) *Duas consobrinorum uxores uni viro alteram post alteram nubere, publice honestatis iustitia contradicit.* Sed talis prohibitio nunc cessavit.

Ad secundum dicendum, quod quamvis carnalis conjunctio conjugat, non tamen eodem genere conjunctionis.

Ad tertium dicendum, quod uxor viri efficitur ejusdem atinentiæ cum consanguineis viri quantum ad gradum eundem, sed non quantum ad idem atinentiæ genus.

Sed quia ex rationibus, quæ in oppositum inducuntur, videtur ostendi quod nullum vinculum ex affinitate causetur, ad alias rationes respondendum est, ne antiqua Ecclesiæ prohibitio irrationabilis videatur.

Ad quartum dicendum, quod mulier non efficitur affinis in primo genere viro cui conjugatur carnaliter, ut ex prædictis patet (in cor. art.) unde consequenter alii mulieri à viro eodem cognite non efficitur affinis in secundo genere: unde nec ducenti in uxorem unam earum efficitur (a) affinis alia in tertio genere affinitatis. Et ita duas mulieres cognitæ ab eodem viro nec antiqua jura eidem successive copulari prohibebant.

Ad quintum dicendum, quod sicut vir non est affinis uxori suæ in primo genere; ita nec efficitur affinis secundo viro ejusdem uxoris in secundo genere. Et sic ratio non procedit.

Ad sextum dicendum, quod mediante una persona non conjugatur mihi alia, nisi ex hoc quod est adiungitur. Unde mediante muliere, quæ mihi est affinis, nulla persona fit mihi atinens, nisi quæ illi mulieri adiungitur quod non potest esse nisi per carnis propagationem ex ipsa, vel propter conjunctio-

(a) Ita communiter. Edis. Pasav. affinis alii, in variantem lectionem voce alia respicit. An legendum sic? unde nec ducente (viro alteram earum) in uxorem, una earum efficitur affinis alii.

nem matrimonialem ad eam: & utroque modo aliqua atinentia, mediante prædicta muliere, secundum antiqua jura mihi prove-niebat: quia filius ejus etiam ex alio viro efficitur mihi affinis in eodem genere, sed in alio gradu, ut ex regula prius data patet: & iterum, secundus vir ejus efficitur mihi affinis in secundo genere. Sed alii consanguineæ illius mulieris non adiunguntur ei; sed ipsa vel adiungitur eis, sicut patri, & matri, in quantum procedit ab eis, vel existentibus ex principio eodem, sicut fratribus; unde frater affinis mei, vel pater, non efficitur mihi affinis in aliquo genere.

ARTICULUS VI. 225

Utrum affinitas impediat matrimonium.

Ad sextum sic proceditur. Videtur quod affinitas matrimonium non impediat. Nihil enim impedit matrimonium, nisi quod est illi contrarium. Sed affinitas non contrariatur matrimonio, cum sit effectus ejus. Ergo non impedit matrimonium.

2. Præterea. Uxor per matrimonium efficitur res quædam viri. Sed consanguineæ viri defuncti succedunt in rebus ejus. Ergo possunt succedere in uxore, ad quam tamen manet affinitas, ut ostensum est (art. præc.) Ergo affinitas non impedit matrimonium.

Sed contra est quod dicitur Levit. xvi 11. *8. Turpitudinem uxoris patris tui non revelabis.* Sed illa est tantum affinis. Ergo affinitas impedit matrimonium.

Respondetur dicendum, quod affinitas præcedens matrimonium impedit contrahendum, & dirimit contractum, eadem ratione qua & consanguinitas. Sicut enim inest necessitas quædam cohabitandi consanguineis ad invicem, ita & affinibus; & sicut est quoddam amicitie vinculum inter consanguineos, ita inter affines. Sed si affinitas matrimonio super-veniat, non potest ipsum dirimere, ut supra dictum est (quæst. l. art. 7.)

Ad primum ergo dicendum, quod affinitas non contrariatur matrimonio ex quo causatur, sed contrariatur matrimonio quod cum affine contrahendum esset, in quantum impedit multiplicationem amicitie, & concupiscentiæ repressionem; quæ per matrimonium quæ-runtur.

Ad

ARTICULUS VIII. 227

Utrum gradus affinitatis extendantur, sicut gradus consanguinitatis.

Ad octavum sic proceditur. Videtur quod gradus affinitatis non extendantur, sicut gradus consanguinitatis. Quia vinculum affinitatis est minus forte quam consanguinitatis: cum affinitas ex consanguinitate causetur in diversitate speciei, sicut à causa æquivoca. Sed quanto fortius est vinculum, tanto diutius durat. Ergo vinculum affinitatis non durat usque ad tot gradus, ad quos durat consanguinitas.

2. Præterea. Jus humanum debet imitari jus divinum. Sed secundum jus divinum, aliqui gradus consanguinitatis erant prohibiti, in quibus gradibus affinitas matrimonium non impediens; sicut patet de uxore fratris, quam aliquis poterat ducere in uxorem, ipso defuncto, non tamen propriam sororem. Ergo & nunc non debet esse prohibitio equalis de affinitate, & consanguinitate.

Sed contra. Ex hoc ipso est mihi aliqua affinis quod meo consanguineo est conjuncta. Ergo in quocumque gradu sit vir mihi consanguineus, in illo gradu est ipsa mihi affinis; & sic gradus affinitatis computari debent in eodem numero, sicut gradus consanguinitatis.

Respondetur dicendum, quod ex quo gradus affinitatis sumuntur juxta gradus consanguinitatis, oportet quod tot sint gradus affinitatis, quot sunt gradus consanguinitatis. Sed tamen quia affinitas est minus vinculum quam consanguinitas, facilius & olim, & nunc dispensatio fit in remotis gradibus affinitatis, quam in remotis gradibus consanguinitatis.

Ad primum ergo dicendum, quod illa minoritas vinculi affinitatis respectu consanguinitatis facit veritatem in genere atinentiæ, non in gradibus: & ideo illa ratio non est ad propositum.

Ad secundum dicendum, quod frater non poterat accipere uxorem fratris sui defuncti, nisi in casu, scilicet quando moriebatur sine prole, ut suscitaret semen fratri suo: quod tunc requirebatur, quando per propagationem carnis cultus religionis multiplicabatur; quod nunc locum non habet. Et sic patet quod non ducebat eam in uxorem, quasi gerens propriam personam, sed quasi supplens defectum fratris sui.

Ad tertium dicendum, quod frater non poterat accipere uxorem fratris sui defuncti, nisi in casu, scilicet quando moriebatur sine prole, ut suscitaret semen fratri suo: quod tunc requirebatur, quando per propagationem carnis cultus religionis multiplicabatur; quod nunc locum non habet. Et sic patet quod non ducebat eam in uxorem, quasi gerens propriam personam, sed quasi supplens defectum fratris sui.

Ad quartum dicendum, quod frater non poterat accipere uxorem fratris sui defuncti, nisi in casu, scilicet quando moriebatur sine prole, ut suscitaret semen fratri suo: quod tunc requirebatur, quando per propagationem carnis cultus religionis multiplicabatur; quod nunc locum non habet. Et sic patet quod non ducebat eam in uxorem, quasi gerens propriam personam, sed quasi supplens defectum fratris sui.

Ad secundum dicendum, quod res possessæ à viro non efficiuntur aliquid unum cum ipso viro, sicut uxor efficitur una caro cum ipso. Unde sicut consanguinitas impedit matrimonium, vel conjunctionem ad virum secundum carnem, ita & ad uxorem viri.

ARTICULUS VII. 226

Utrum affinitas habeat per se gradus.

Ad septimum sic proceditur. Videtur quod affinitas habeat etiam per se ipsam gradus. Cujuslibet enim propinquitatis est accipere aliquos per se gradus. Sed affinitas propinquitatis quædam est. Ergo habet gradus per se sine gradibus consanguinitatis, ex quibus causatur.

2. Præterea. In littera (IV. dist. xl.) dicitur, quod soboles secundæ conjunctionis non potest transire ad consortium affinitatis prioris viri. Sed hoc non esset, nisi filius affinis etiam esset affinis. Ergo affinitas habet per se gradus, sicut consanguinitas.

Sed contra. Affinitas ex consanguinitate causatur. Ergo & omnes gradus affinitatis causantur ex gradibus consanguinitatis: & sic non habet per se aliquos gradus.

Respondetur dicendum, quod res non dividitur divisione per se, nisi ratione illius quod competit sibi secundum genus suum; sicut animal per rationale, & irrationale, non autem per album, & nigrum. Carnis autem propagatio per se comparatur ad consanguinitatem, quia ex ea immediate consanguinitatis vinculum contrahitur; sed ad affinitatem non comparatur nisi mediante consanguinitate, quæ est causa ejus. Unde cum gradus atinentiæ per propagationem carnis distinguantur, distinctio graduum per se, & immediate competit consanguinitati, sed affinitati mediante consanguinitate. Et ideo ad inveniendum gradus affinitatis est regula generalis quod quot, gradu consanguinitatis atinet mihi vir, toto gradu affinitatis atinet mihi uxor.

Ad primum ergo dicendum, quod gradus in propinquitate atinentiæ non possunt accipi, nisi secundum ascensum, & descensum propagationis, ad quam non comparatur affinitas nisi mediante consanguinitate: & ideo affinitas non habet gradus per se, sed sumptos juxta gradus consanguinitatis.

Ad secundum dicendum, quod filius affinis meæ ex alio matrimonio, non per se loquendo, sed quasi per accidens, dicebatur antiquitus affinis: unde prohibebatur à matrimonio magis propter publicæ honestatis iustitiam, quam propter affinitatem. Et propter hoc etiam ea prohibitio nunc est revocata.

2. Th. Op. Tom. VI.

Aa AR

ARTICULUS IX. 228

Utrum conjugium contractum inter affines, vel consanguineos semper sit dirimendum.

S. Thom. IV. dist. XLI. art. 5.

AD nonum sic proceditur. Videtur quod conjugium quod inter affines, vel consanguineos est contractum, non semper sit per divortium dirimendum. Quia quod Deus conjunxit, homo non sepatet. (Matth. xix. 6.) Cum ergo Deus facere intelligatur, quod facit Ecclesia, quæ quandoque tales ignoranter conjungit, videtur quod si postmodum in notitiam veniat, non sint separandi.

2. Præterea. Favorabilis est vinculum matrimonii quam dominii. Sed homo per longi temporis præscriptionem acquirit dominium in re cuius non erat dominus. Ergo per diuturnitatem temporis matrimonium ratificatur, etiamsi prius ratum non fuit.

3. Præterea. De similibus simile est iudicium. Sed si matrimonium esset dirimendum propter consanguinitatem, tunc in casu illo quando duo fratres habent duas sorores in uxores, si unus sepatetur propter consanguinitatem, & alius pari ratione separari deberet: quod non videtur. Ergo matrimonium non est separandum propter affinitatem, & consanguinitatem.

Sed contra. Consanguinitas, & affinitas impediunt contrahendum, & dirimunt contractum. Ergo si probatur affinitas, vel consanguinitas, separandi sunt, etiamsi de facto contraxerint.

Respondeo dicendum, quod cum omnis concubitus præter licitum matrimonium, sit peccatum mortale, quod Ecclesia omnibus modis impedire conatur; ad ipsam pertinet eos inter quos non potest esse verum matrimonium, sepatare, & præcipue consanguineos, & affines, qui sine incestu contrahere non possunt carnaliter.

Ad primum ergo dicendum, quod Ecclesia quamvis dono, & auctoritate divina fulcitur; tamen, in quantum est hominum congregatio, aliquid de defectu humano in actibus ejus provenit, quod non est divinum. Et ideo illa conjunctio quæ fit in facie Ecclesie impedimentum ignorantis, non habet inseparabilitatem ex auctoritate divina, sed est contra auctoritatem divinam errore hominum induta; qui cum sit error facti, excusat à peccato, quamdiu manet: & propter hoc quando impedimentum ad notitiam pervenit Ecclesie, debet prædictam conjunctionem sepatare.

Ad secundum dicendum, quod illa quæ

sine peccato esse non possunt, nulla præscriptione firmantur: quia, ut Innocentius III. dicit, (in Concil. Later. IV. gener. XII. can. 1. & hab. cap. Non debent de consanguinitate, & affinitate, diuturnitas temporis non minuit peccatum, sed auget. Nec ad hoc facit aliquid favor matrimonii, quod inter illegitimas personas esse non poterat.

Ad tertium dicendum, quod res inter alios acta alii non præjudicat in foro contentioso: unde quamvis unus frater repellatur à matrimonio unius sororum ex causa consanguinitatis, non propter hoc sepatat Ecclesia aliud matrimonium quod non accusatur. Sed in foro conscientie non oportet quod semper obligetur ob hoc alius frater ad dimitendum uxorem suam: quia frequenter tales accusationes ex malevolentia procedunt, & per falsos testes probantur. Unde non oportet quod conscientiam suam informet ex his quæ circa aliud matrimonium sunt facta. Sed distinguendum videtur in hoc: quia aut habet certam cognitionem de impedimento matrimonii, aut opinionem, aut neutrum. Si primo modo, nec exigere, nec reddere debuit. Si secundo modo, debet reddere, sed non exigere. Si tertio, potest & reddere, & exigere.

ARTICULUS X. 229

Utrum ad separationem matrimonii contracti inter affines, & consanguineos sit procedendum per viam accusationis.

AD decimum sic proceditur. Videtur quod ad separationem matrimonii quod est inter affines, & consanguineos contractum, non sit procedendum per viam accusationis. Quia accusationem præcedit inscriptio, quæ aliquis se ad talionem obligat, si in probatione defecerit. Sed hæc non requiruntur, quando de matrimonii separatione agitur. Ergo ibi locum non habet accusatio.

2. Præterea. In causa matrimonii audiuntur solum propinqui, ut in littera dicitur (IV. dist. xli.). Sed in accusationibus adjunguntur etiam extranei. Ergo in causa separationis matrimonii non agitur per viam accusationis.

3. Præterea. Si matrimonium accusari deberet, tunc præcipue hoc esset faciendum, quando minus difficile est quod sepatetur. Sed hoc est, quando sunt sponsalia tantum contracta; non autem tunc accusatur matrimonium. Ergo nunquam de cetero debet fieri accusatio.

4. Præterea. Ad accusandum non præcluditur via alicui per hoc quod non statim accusatur. Sed hoc fit in matrimonio: quia si primo tacite, quando matrimonium contrahatur, non potest postea matrimonium accusare, quasi suspectus. Ergo &c.

S. Thom. Op. Tom. VI.

Sed contra. Omne illicitum potest accusari. Sed matrimonium affinitatis, & consanguinitatis est illicitum. Ergo de eo potest esse accusatio.

Respondeo dicendum, quod accusatio ad hoc est instituta, ne aliquis sustineatur quasi innocens, qui culpam habet. Sicut autem ex ignorantia facti contingit quod aliquis homo reputatur innocens, qui in culpa est; ita ex ignorantia alicujus circumstantie contingit quod aliquod factum reputatur licitum, quod est illicitum. Et ideo sicut homo accusatur quandoque; ita & factum ipsum accusari potest. Et sic matrimonium accusatur, quando propter ignorantiam impedimenti estimatur legitimum quod est illegitimum.

Ad primum ergo dicendum, quod obligatio ad penam talionis habet locum, quando accusatur persona de crimine; quia tunc agitur ad punitionem ejus. Sed quando accusatur factum, tunc non agitur ad penam facientis, sed ad impedendum hoc quod est illicitum. Et ideo in matrimonio accusator non se obligat ad aliquam penam. Sed talis accusatio potest & verbis, & scripto fieri, ita quod exprimitur & persona accusans, & matrimonium quod accusatur, & impedimentum propter quod accusatur.

Ad secundum dicendum, quod extranei non possunt scire consanguinitatem nisi per consanguineos, de quibus probabilis est quod sciant. Unde quando ipsi tacent, suspicio habetur contra extraneum, quod ex malevolentia procedat, nisi per consanguineos probare voluerit. Unde repellitur ab accusatione, quando sunt consanguinei qui tacent, & per quos probare non potest. Sed consanguinei, quantumcumque sint propinqui, non repelluntur ab accusatione, quando accusatur matrimonium propter aliquod impedimentum perpetuum, quod impedit contrahendum, & dirimit contractum. Sed quando accusatur ex hoc quod dicitur non fuisse contractum, tunc parentes tamquam suspecti sunt repellendi, nisi ex parte illius qui est inferior dignitate, & divitiis, de quibus probabiliter estimari potest quod libenter velent quod matrimonium stare.

Ad tertium dicendum, quod si matrimonium nondum sit contractum, sed sponsalia tantum, non potest accusari: quia non accusatur quod non est: sed potest denunciari impedimentum, ne matrimonium contrahatur.

Ad quartum dicendum, quod ille qui tacuit primo, quandoque auditur postea, si velit matrimonium accusare, quandoque repellitur. Quod patet ex Decretali (cap. Cum in ista de his qui matrim. accus. possunt): quæ sic dicit: Si post contractum matrimonium ai-

S. Thom. Op. Tom. VI.

quis accusator appareat, cum non prolixi in publicum, quando banna secundum consuetudinem in Ecclesiis edebantur, utrum quæ sunt accusationis debeat admitti, merito queri potest. Super quo sic diximus distinguendum, quod si tempore denuntiationis premissæ sit qui jam conjunctus impetit, extra diocesim exisset, vel alia denuntiationi non potuit ad eum pergere notitiam, ut puta si nimia infirmitatis fervore laborabat, seu sana mentis periebat exilium, vel in anis erat tam teneris constitutus, quod ad comprehensionem talium etas sufficere non valebat, seu alia causa legitima fuerit impedire, ejus accusatio debet audiri: alioquin tamquam suspectus est proculdubio repellendus, nisi proprio firmaverit juramento, quod post didicerit ea quæ obierit, & ad hoc ex malitia non procedat.

ARTICULUS XI. 230

Utrum ad separationem matrimonii contracti inter affines, & consanguineos procedi debeat per testes.

AD undecimum sic proceditur. Videtur quod in tali causa non sit procedendum per testes, sicut in aliis causis. Quia in aliis causis adducuntur ad testificandum quicumque sunt omni exceptione majores. Sed hic non admittuntur extranei, quamvis sint omni exceptione majores. Ergo &c.

2. Præterea. Testes suspecti de privato odio, vel amore à testimonio repelluntur. Sed maxime possunt propinqui esse suspecti de amore respectu unius partis, & odio ad partem alteram. Ergo non est audiendum eorum testimonium.

3. Præterea. Matrimonium est favorabilis quam alia causa in quibus de rebus pure corporalibus agitur. Sed in illis non potest idem esse testis, & accusator. Ergo nec in matrimonio: & ita videtur quod non conveniatur in causa ista per testes procedatur.

Sed contra. Testes inducuntur in causis, ut super his de quibus dubitatur, fiat iudici fides. Sed ita faciendum est iudici fides in causa ista, sicut in aliis causis: quia non debet precipitare sententiam de eo quod non constat. Ergo procedendum est hic ex testibus, sicut in aliis causis.

Respondeo dicendum, quod in hac causa oportet quod per testes veritas pateat, sicut & in aliis; tamen, ut iustitiam dicant, in hac causa multa specialia inveniuntur; scilicet, quod non juratur de calumnia, cum sit causa quasi spiritalis; & quod consanguinei admittuntur ad testificandum; & quod non observatur ordo iudicialis: quia denuntiatione facta contumax potest excommunicari.

Art. 2. hic

lit non contestata; & valet hic testimonium de auditu; & post publicationem testium testes se sunt induci: & hoc rotum est, ut peccatum impediatur, quod in tali conjunctione esse potest. (cap. Quærit aliqui, & cap. Super eo xxii. de testib. & attestatib. & cap. Litteras, de juram. calumn.)

Et per hoc pater solutio ad objecta.

QUÆSTIO LVI.

De impedimento cognationis spiritualis,

in quinque articulis divisâ.

DEinde considerandum est de impedimento cognationis spiritualis.

Circa quod queruntur quinque.

Primo, utrum spiritualis cognatio matrimonium impediatur.

Secundo, ex qua causa contrahatur.

Tertio, inter quos.

Quarto, utrum transeat à viro in uxorem.

Quinto, utrum transeat ad filios carnales patris.

ARTICULUS I.

Utrum spiritualis cognatio impediatur matrimonium.

S. Thom. IV. dist. xlii. quæst. 1. art. 1. & 2.

AD primum sic proceditur. Videtur quod spiritualis cognatio matrimonium non impediatur. Nihil enim impedit matrimonium, nisi quod contrahatur alicui bono matrimonii. Sed spiritualis cognatio non contrahatur alicui bono matrimonii. Ergo non impedit matrimonium.

2. Præterea. Impedimentum perpetuum matrimonii non potest stare simul cum matrimonio. Sed cognatio spiritualis stat simul aliquando cum matrimonio, ut in littera dicitur (IV. dist. xlii.) sicut cum aliquis in casu necessitatis filium suum baptizat: quia tunc fit uxori suæ spiritualis cognatione conjunctus; nec tamen matrimonium separatur. Ergo spiritualis cognatio matrimonium non impedit.

3. Præterea. Spiritus unio non transit in carnem. Sed matrimonium est carnalis conjunctio. Ergo cum cognatio spiritualis sit unio spiritus non potest transire ad matrimonium impediendum.

4. Præterea. Contrariorum non sunt idem effectus. Sed spiritualis cognatio videtur esse contraria disparitati cultus; cum spiritualis cognatio sit propinquitas proveniens ex datione sacramenti, vel intentione ad idem; disparitas autem cultus consistit in sacramenti carentia, ut prius dictum est (quæst. l. art. 1.

& IV. dist. xxxix. quæst. 1. art. 1.) Cum ergo disparitas cultus matrimonium impediatur, videtur quod spiritualis cognatio non habeat hunc effectum.

Sed contra. Quanto aliquid vinculum sanctius est, tanto magis est custodiendum. Sed vinculum spirituale est sanctius quam corporale. Cum ergo vinculum propinquitatis corporalis matrimonium impediatur, videtur etiam quod cognatio spiritualis idem faciat.

Præterea. In matrimonio conjunctio animarum est principalior quam conjunctio corporum; quia præcedit ipsam. Ergo multo fortius spiritualis cognatio matrimonium impedire potest quam carnalis.

Respondeo dicendum, quod sicut per carnis propagationem homo accipit esse naturæ, ita per sacramenta accipit esse spirituale gracie. Unde sicut vinculum quod ex carnis propagatione contrahitur, est homini naturale, inquantum est res quedam naturæ; ita vinculum quod contrahitur ex sacramentorum susceptione, est aliquo modo naturale alicui, inquantum est membrum Ecclesie. Et ideo sicut carnalis cognatio impedit matrimonium, ita spiritualis est Ecclesie statuto. Tamen distinguendum est de spirituali cognatione: quia aut præcessit matrimonium, aut sequitur. Si præcessit, impedit contrahendum, & dirimit contractum. Si sequitur, tunc non dirimit vinculum matrimonii; sed quantum ad actum matrimonii est distinguendum, quia aut spiritualis cognatio inducitur causa necessitatis, sicut cum pater baptizat filium in articulo mortis; & tunc non impedit actum matrimonii ex neutra parte: aut inducitur extra casum necessitatis ex ignorantia; & tunc si ille ex cuius actu inducitur, diligentiam adhibuit, est eadem ratio sicut & de primo, aut ex industria extra casum necessitatis; & tunc ille ex cuius actu inducitur, amittit jus petendi debitum; sed tamen debet reddere, si petatur, quia ex culpa ejus non debet aliquod incommodum alius reportare.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis spiritualis cognatio non impediatur aliquod de principalibus bonis matrimonii, tamen impedit aliquod de secundariis bonis, quod est amicitie multiplicatio: quia spiritualis cognatio est sufficiens ratio amicitie per se; unde oportet quod ad alios per matrimonium familiaritas, & amicitia queratur.

Ad secundum dicendum, quod matrimonium est vinculum perpetuum: & ideo nullum impedimentum superveniens potest ipsum dirimere: & sic quandoque contingit quod matrimonium, & matrimonii impedimentum stant simul; non autem si impedimentum præcedit.

Ad tertium dicendum, quod in matrimonio

nio non est tantum conjunctio corporalis, sed etiam spiritualis: & ideo propinquitas spiritus est impedimentum præstat, sine hoc quod propinquitas spiritualis transire debeat in carnalem.

Ad quartum dicendum, quod non est inconveniens quod duo contraria ad invicem contrahantur eidem, sicut magnum, & parvum æquali: & sic disparitas cultus, & spiritualis cognatio matrimonio repugnant: quia in uno est major distantia, in altero major propinquitas quam matrimonium requirit: & ideo ex utraque parte matrimonium impeditur.

ARTICULUS II.

Utrum per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod per solum baptismum spiritualis propinquitas contrahatur. Sicut enim se habet corporalis cognatio ad corporalem generationem, ita spiritualis ad spirituales. Sed solus baptismus dicitur spiritualis generatio. Ergo per solum baptismum contrahitur spiritualis cognatio, sicut & per solum generationem carnalem carnalis cognatio.

2. Præterea. Sicut in confirmatione imprimatur character, ita in ordine. Sed ex susceptione ordinis non sequitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex confirmatione: & sic solum ex baptismo.

3. Præterea. Sacramenta sunt digniora sacramentalibus. Sed ex quibusdam sacramentis spiritualis cognatio non sequitur, sicut patet in extrema unctione. Ergo multo minus ex catechismo, ut quidam dicunt.

4. Præterea. Inter sacramentalia baptismi multa alia præter catechismum numerantur. Ergo ex catechismo non magis contrahitur spiritualis cognatio, quam ex aliis.

5. Præterea. Oratio non est minus efficax ad promovendum in bonum quam instructio, vel catechizatio. Sed ex oratione non contrahitur spiritualis cognatio. Ergo nec ex catechismo.

6. Præterea. Instructio que fit baptizatis per prædicationem, non minus valet quam illa que fit non dum baptizatis. Sed ex prædicatione non contrahitur aliqua cognatio spiritualis. Ergo nec ex catechismo.

7. Sed contra. I. Cor. iv. 15. In Christo Jesu per Evangelium ego vos genui. Sed spiritualis generatio causat spirituales cognationem. Ergo ex prædicatione Evangelii, & instructione fit spiritualis cognatio, & non solum ex baptismo.

8. Præterea. Sicut per baptismum tollitur peccatum originale, ita per penitentiam tol-

litur actuale. Ergo sicut baptismus causat spirituales cognationem, ita & penitentia.

9. Præterea. Pater nomen cognationis est. Sed per penitentiam, & doctrinam, & curam pastorem, & multa hujusmodi aliquis dicitur alteri spiritualis pater. Ergo ex multis aliis, præter baptismum, & confirmationem, spiritualis cognatio contrahitur.

Respondeo dicendum, quod circa hoc est triplex opinio. Quidam enim dicunt, quod spiritualis regeneratio sicut per septiformem Spiritus Sancti gratiam datur, ita per septem efficitur, incipiendo à primo pabulo facis sacri usque ad confirmationem per Episcopum factam; & per quodlibet horum septem spiritualis cognatio contrahitur. Sed illud non videtur rationale: quia cognatio carnalis non contrahitur nisi per actum generationis completum. Unde etiam affinitas non contrahitur nisi facta commixtione seminum, ex qua potest sequi generatio carnalis. Spiritualis autem generatio non perficitur nisi per aliquod sacramentum. Unde non videtur conveniens quod spiritualis cognatio contrahatur nisi per aliquod sacramentum.

Et ideo alii dicunt, quod per tria tantum sacramenta spiritualis cognatio contrahatur, scilicet per catechismum, baptismum, & confirmationem. Sed isti propriam vocem videntur ignorare: quia catechismus non est sacramentum, sed sacramentalis.

Et ideo alii dicunt, quod tantum per duo sacramenta contrahitur, scilicet per confirmationem, & baptismum: & hæc est opinio communior. Tamen de catechismo, horum quidam dicunt, quod est debile impedimentum, quia impedit contrahendum, sed non dirimit contractum.

Ad primum ergo dicendum, quod duplex est carnalis nativitas. Prima in utero, in quo adhuc id quod natum est, est adeo debile quod non possit extra exponi sine periculo: & huic nativitati assimilatur regeneratio per baptismum, in quo regeneratur aliquis quasi adhuc fovendus intra uterum Ecclesie. Secunda est nativitas ex utero, quando jam quod natum erat in utero, tantum roboratum est quod potest sine periculo exponi exterioribus, que nata sunt corrumpere: & huic assimilatur confirmatio, per quam homo roboratus exponitur in publicum ad confessionem nominis Christi. Et ideo congrue per utrumque istorum sacramentorum contrahitur spiritualis cognatio.

Ad secundum dicendum, quod per ordinis sacramentum non fit aliqua regeneratio, sed quedam promotio potestatis: & propterea mulier non suscipit ordinem: & sic non potest ex hoc aliquid impedimentum præstari matrimonio. Et ideo talis cognatio non computatur.

Ad tertium dicendum, quod in catechismo fit quædam professio futuri baptismi, sicut in sponsalibus quædam sponso futurarum nuptiarum. Unde sicut in sponsalibus contrahitur quidam modus propinquitatis, ita in catechismo, ad minus impediens contrahendum, ut quidam dicunt; non autem in sacramentis aliis.

Ad quartum dicendum, quod talis professio fidei non fit in aliis sacramentalibus baptismi, sicut in catechismo: & ideo non est similis ratio.

Et similiter dicendum ad quintum de oratione, & ad sextum de prædicatione.

Ad septimum dicendum, quod Apostolus eos ad fidem instruxerat per modum catechismi: & sic aliquo modo talis instructio habebat ordinem ad spirituales generationem.

Ad octavum dicendum, quod per sacramentum penitentiam non contrahitur, proprie loquendo, spiritualis cognatio. Unde si filius sacerdotis potest contrahere cum illa quam sacerdos in confessione audivit: alias filius sacerdotis non inveniret in tota parochia mulierem cum qua contrahere posset. Nec obstat quod per penitentiam tollitur peccatum actuale: quia hoc non est per modum generationis, sed magis per modum sanationis. Sed tamen per penitentiam contrahitur quoddam sœdus inter mulierem confitentem, & sacerdotem spirituali cognitioni simile; ut tantum peccet eam carnaliter cognoscens, ac si esset sua spiritualis filia: & hoc ideo quia maxima familiaritas est inter sacerdotem & confitentem; & ob hoc ista prohibitio est inducta, ut tollatur peccandi occasio.

Ad nonum dicendum, quod pater spiritualis dicitur ad similitudinem patris carnalis. Pater autem carnalis, ut Philosophus dicit in VIII. Ethicor. (cap. 11. cir. princ. & cap. xii. cir. med.) tria dat filio, esse, nutrimentum, & instructionem: & ideo spiritualis pater alicujus dicitur ratione alicujus horum trium. Tamen ex hoc quod est spiritualis pater, non habet spirituales generationem, nisi conveniat cum patre quantum ad generationem; per quam est esse. Et sic etiam potest solvi octavum, quod præcelsit.

ARTICULUS III. 233

Utrum cognatio spiritualis contrahatur inter suscipientem sacramentum baptismi, & levantem de sacro fonte.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod cognatio non contrahatur inter suscipientem sacramentum baptismi, & levantem de sacro fonte. Quia in generatione carnali contrahitur propinquitatis solum ex parte ejus

cujus semine generatur proles, non autem ex parte ejus qui filium natum suscipit. Ergo nec spiritualis cognatio contrahitur inter eum qui suscipit de sacro fonte, & eum qui suscipitur.

2. Præterea. Ille qui de sacro fonte levatur, Anadochus à Dionysio (cap. 11. eccles. Hierarch.) dicitur; & ad ejus officium expectat puerum instruere. Sed instructio non est sufficiens causa spiritualis cognitionis, ut dictum est (art. præc.) Ergo nulla cognatio contrahitur inter eum, & illum qui de sacro fonte levatur.

3. Præterea. Potest contingere quod aliquis levet aliquem de sacro fonte, antequam ipse sit baptizatus; Sed ex hoc non contrahitur aliqua spiritualis cognatio: quia ille qui non est baptizatus, non est capax alicujus spiritualitatis. Ergo aliquem levare de sacro fonte non sufficit ad spirituales cognationem contrahendam.

Sed contra est definitio spiritualis cognitionis supra inducta (art. 1. huj. quæst.) & auctoritates quæ ponuntur in littera (IV. dist. xlii.).

Respondeo dicendum, quod sicut in generatione carnali aliquis nascitur ex matre, & patre; ita in generatione spirituali aliquis renascitur filius Dei sicut patris, & Ecclesie sicut matris. Sicut autem ille qui sacramentum confert, gerit personam Dei, cujus instrumentum, & minister est; ita ille qui baptizatum suscipit de sacro fonte, ad confirmandum tenet, gerit personam Ecclesie. Unde ad utrumque spiritualis cognatio contrahitur.

Ad primum ergo dicendum, quod non tantum pater, ex cujus semine generatur proles, habet cognationem carnalem ad natum, sed etiam mater, quæ materiam subministrat, & in cujus utero generatur. Et ita etiam Anadochus, qui baptizandum vice totius Ecclesie offert, & suscipit, & confirmandum tenet, spirituales cognationem contrahit.

Ad secundum dicendum, quod non ratione instructionis debita, sed ratione generationis spiritualis, ad quam cooperatur, cognationem spirituales contrahit.

Ad tertium dicendum, quod non baptizatus non potest aliquem levare de sacro fonte, cum non sit membrum Ecclesie, cujus typum gerit in baptismo suscipiens; quamvis possit baptizare, quia est creatura Dei, cujus typum gerit baptizans. Nec tamen aliquam cognationem spirituales contrahere potest: quia ipse est expers spiritualis vite, in quam homo primo per baptismum nascitur.

AR-

ARTICULUS IV. 234

Utrum cognatio spiritualis transeat ad viro in uxorem.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod cognatio spiritualis non transeat ad viro in uxorem. Quia spiritualis unio, & corporalis sunt disparata, & diversorum generum. Ergo mediante carnali conjunctione, quæ inter viro & uxorem est, non transitur ad spirituales cognationem.

2. Præterea. Magis conveniunt in spirituali generatione, quæ est causa spiritualis cognitionis, pater, & mater spiritualis, quam vir qui est spiritualis pater, & uxor. Sed pater, & mater spiritualis nullam ex hoc spirituales cognationem contrahunt. Ergo nec uxor contrahit aliquam spirituales cognationem ex hoc quod vir ejus sit pater alicujus spiritualis.

3. Præterea. Potest contingere quod vir est baptizatus, & uxor non est baptizata; sicut quando est ab infidelitate conversus sine alterius conjugis conversione. Sed spirituales cognatio non potest pervenire ad non baptizatum. Ergo non transit semper à viro ad uxorem.

4. Præterea. Vir, & uxor possunt aliquem simul de sacro fonte levare. Si ergo spiritualis cognatio à viro transeat in uxorem, sequeretur quod uterque conjugum esset bis pater, vel mater spiritualis ejusdem: quod est inconveniens.

Sed contra. Bona spiritualia magis multiplicabilia sunt quam corporalia. Sed consanguinitas corporalis viri transit ad uxorem per affinitatem. Ergo multo magis spirituales cognatio.

Respondeo dicendum, quod aliquis potest fieri alicujus compater dupliciter. Uno modo per actum alterius, qui baptizat, vel in ipso baptismo suscipit filium ejus: & sic cognatio spiritualis non transit à viro in uxorem; nisi forte ille sit filius uxoris, quia tunc directe uxor contrahit cognationem spirituales, sicut & vir. Alio modo per actum proprium; sicut cum levatur filium alterius de sacro fonte: & sic cognatio spiritualis transit ad uxorem, quam jam carnaliter cognovit; non autem si nondum sit matrimonium consummatum, quia nondum effecti sunt una caro: & hoc est per modum ejusdem affinitatis: unde etiam pari ratione videtur transeat ad mulierem quæ est carnaliter cognata, quamvis non sit uxor. Unde verus:

Quæ mihi, vel cuius natum mea fonte levavit.

(a) Vide Concil. Trident. sess. xxiv. de reform. matrimonii cap. 11.

Hæc mea compater, fieri mea non valet uxor: Si qua mee natum non ex me fonte levavit. Hanc post facta mee non inde veritatem habere.

Ad primum ergo dicendum, quod ex hoc quod sunt diversorum generum unio corporalis, & spiritualis, potest concludi quod una non est altera, non autem quod una non possit esse causa alterius: quia eorum que sunt in diversis generibus, unum quandoque est causa alterius vel per se, vel per accidens.

Ad secundum dicendum, quod pater spiritualis, & mater spiritualis ejusdem non conjunguntur in generatione spirituali nisi per accidens: quia ad hoc unus per se sufficeret. Unde non oportet quod ex hoc aliqua cognatio spiritualis inter eos nascatur, quin possit esse inter eos matrimonium. Unde verus:

Unus semper erit compater spiritualis, Alter carnalis: non fallit regula talis.

Sed per matrimonium fit vir, & uxor una caro, per se loquendo. Et ideo non est simile.

Ad tertium dicendum, quod si uxor non sit baptizata, non pervenit ad eam spirituales cognatio, propter hoc quod non est capax, non ex hoc quod non possit per matrimonium traduci spirituales cognatio in uxorem.

Ad quartum dicendum, quod ex quo inter patrem spirituales, & matrem non contrahitur aliqua cognatio spiritualis, nihil prohibet quin vir, & uxor simul aliquem de sacro fonte levant. Nec est inconveniens quod uxor ex diversis causis efficiatur bis mater spiritualis ejusdem; sicut etiam potest esse quod sit affinis, & consanguinea ejusdem per carnalem propinquitatem. (a)

ARTICULUS V. 235

Utrum cognatio spiritualis transeat ad filios carnales patris spiritualis.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod cognatio spiritualis non transeat ad filios carnales patris spiritualis. Quia spirituali cognitioni non assignantur gradus. Essent autem gradus, si transeat à patre in filium: quia persona generata mutat gradum, ut supra dictum est (quæst. lv. art. 5.) Ergo non transit ad filios carnales patris spiritualis.

2. Præterea. Pater eodem gradu attingit filio, & frater fratri. Si ergo cognatio spiritualis transeat à patre in filium, eadem ratione transeat à fratre in fratrem: quod falsum est.

Sed contra est quod in littera probatur per auctoritatem (IV. dist. xlii.).

Ref-

Respondeo dicendum, quod filius est aliquid patris, & non è converso, ut dicitur in VIII. Ethic. (cap. xii. à princ.) & ideo spiritalis cognatio transit à patre in filium carnalem, & non è converso. Et sic patet quod tres sunt cognationes spirituales: una quæ dicitur *spiritualis paternitas*, quæ est inter patrem spirituales, & filium spirituales; alia, quæ dicitur *compateritas*, quæ est inter patrem spirituales, & filios carnales ejusdem: tertia autem dicitur *spiritualis fraternitas*, quæ est inter filium spirituales, & filios carnales ejusdem patris. Et quælibet harum impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum. (a)

Ad primum ergo dicendum, quod persona addita per carnis propagationem facit gradum respectu illius personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

Ad secundum dicendum, quod frater non est aliquid fratris, sicut filius est aliquid patris; sed uxor est aliquid viri, cum quo effecta est unum corpus: & ideo à fratre in fratrem non transit, sive sit ante genitus, sive post fraternitatem spirituales.

QUÆSTIO LVII.

De cognatione legali, quæ est per adoptionem,

in tres articulos divisa.

Deinde considerandum est de cognatione legali, quæ est per adoptionem.

Circa quod queruntur tria.

Primo, quid sit adoptio.

Secundo, utrum ex ea aliquod vinculum contrahatur matrimonium impediens.

Tertio, inter quas personas contrahatur.

Ad primum dicendum, quod adoptio est actus per quem aliquid personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

Ad secundum dicendum, quod frater non est aliquid fratris, sicut filius est aliquid patris; sed uxor est aliquid viri, cum quo effecta est unum corpus: & ideo à fratre in fratrem non transit, sive sit ante genitus, sive post fraternitatem spirituales.

Ad tertium dicendum, quod adoptio est actus per quem aliquid personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

Ad quartum dicendum, quod adoptio est actus per quem aliquid personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

Ad quintum dicendum, quod adoptio est actus per quem aliquid personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

Ad sextum dicendum, quod adoptio est actus per quem aliquid personæ quæ in eodem genere attingit, non autem respectu ejus quæ attingit in alio genere; sicut filius attingit in eodem gradu uxori patris, in quo & pater, quamvis alio genere attingent. Spirituales autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo non in eodem gradu attingit filius spiritualis filio naturali patris sui spiritualis, in quo attingit ei pater ejus, quo mediante cognatio spiritalis transit. Et ita non oportet quod spiritalis cognatio habeat gradum.

(a) Vide Trident. Concil. ubi supra.

ARTICULUS I.

Utrum adoptio convenienter definiatur.

S. Thom. IV. diff. XLII. q. 2. art. 1. & seq.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter adoptio definiatur: *Adoptio est extraneæ personæ in filium, vel nepotem, vel deinceps legitima assumptio*. Filius enim debet esse subditus patri. Sed aliquando ille qui adoptatur, non transit in potestatem patris adoptantis. Ergo non semper per adoptionem aliquis in filium assumitur.

2. Præterea. *Parentes debent filiis thesaurizare*: II. Corint. xxi. Sed pater adoptans non oportet quod semper adoptato thesaurizet: quia quandoque adoptatus non succedit in bonis adoptantis. Ergo adoptio non est assumptio alicujus in filium.

3. Præterea. Adoptio, per quam aliquis in filium assumitur, assimilatur generationi naturali, per quam naturaliter producit filius. Ergo cui competit naturalis generatio filii, competit adoptio. Sed hoc est falsum: quia ille qui non est sui juris, & qui est minor viginti quinque annis, & mulier non possunt adoptare; qui tamen possunt filium naturaliter generare. Ergo adoptio non dicitur proprie assumptio alicujus in filium.

4. Præterea. Assumptio extraneæ personæ in filium videtur esse necessaria ad supplendum defectum naturalium filiorum. Sed ille qui non potest generare, ut spado, vel frigidus, maxime patitur defectum in filiis naturalibus. Ergo ei maxime competit assumere aliquem in filium. Sed non competit ei adoptare. Ergo adoptio non est assumptio alicujus in filium.

5. Præterea. In spiritali cognatione, ubi aliquis in filium assumitur sine carnis propagatione, potest indifferentem major ætate effici pater minoris, & è converso: quia juvenis potest senem baptizare, & è converso. Si ergo per adoptionem aliquis assumitur in filium sine carnis propagatione, similiter potest indifferentem senior juniorem, vel junior seniore adoptare: quod non est verum; & sic idem quod prius.

6. Præterea. Adoptatus non differt secundum aliquem gradum ab adoptante. Ergo quilibet adoptatus adoptatur in filium; & sic inconvenienter dicitur, quod adoptatur in nepotem.

7. Præterea. Adoptio ex dilectione procedit: unde & Deus dicitur nos per caritatem in filios adoptasse. Sed caritas major habenda est ad proximos quam ad extraneos. Ergo

Ergo non debet esse adoptio extraneæ personæ, sed magis personæ propinquæ.

Respondeo dicendum, quod ars imitatur naturam, & supplet defectum naturæ in illis in quibus natura deficit. Unde sicut per naturalem generationem aliquis filium producit; ita per jus positivum, quod est ars boni, & æqui, potest aliquis alium sibi assumere in filium ad similitudinem filii naturalis, ad supplendum filiorum deperditorum defectum: propter quod præcipue adoptio est introducta. Et quia assumptio importat terminum à quo, propter quod assumens non est assumptum; oportet, quod ille qui assumitur in filium, sit persona extraneæ. Sicut ergo naturalis generatio habet terminum *ad quem* (scilicet formam, quæ est finis generationis) & terminum *à quo* (scilicet formam contrariam); ita generatio legalis habet terminum *ad quem* (scilicet filium, vel nepotem) & terminum *à quo* (scilicet personam extraneam). Et sic patet quod prædicta assignatio comprehendit genus adoptionis, quia dicitur *legitima assumptio*; & terminum *à quo*, quia dicitur *extraneæ personæ*; & terminum *ad quem*, qui dicitur *in filium, vel nepotem*.

Ad primum ergo dicendum, quod filiationis adoptio est quedam imitatio filiationis naturalis. Et ideo duplex est adoptionis species. Una, quæ perfecte naturalem filiationem imitatur; & hæc vocatur *arrogatio*, per quam traditur adoptatus in potestatem adoptantis; & sic adoptatus succedit patri adoptanti ex intestato: nec potest eum pater sine culpa privare quarta parte hereditatis. Sic autem adoptari non potest, nisi ille qui est sui juris, qui scilicet non habet patrem, aut si habet, est emancipatus. Et hæc adoptio non fit nisi auctoritate Principis. Alia adoptio est quæ imitatur naturalem filiationem imperfecte, quæ vocatur *simplex adoptio*, per quam adoptatus non transit in potestatem adoptantis: unde magis est dispositio quedam ad perfectam adoptionem quam adoptio perfecta. Et secundum hanc potest adoptari etiam ille qui non est sui juris, & sine auctoritate Principis, ex auctoritate Magistratus: & sic adoptatus non succedit in bonis adoptantis; nec tenetur ei adoptans aliquid de bonis suis in testamento dimittere, nisi velit.

Et per hoc patet solutio ad secundum.

Ad tertium dicendum, quod generatio naturalis ordinatur ad speciem consequendam: & ideo omnibus competit posse naturaliter generare in quibus natura speciei non est impedita. Sed adoptio ordinatur ad hereditatis successione: & ideo illis solis competit qui habent potestatem disponendi de hereditate sua. Unde ille qui non est sui juris, vel est minor viginti quinque annis, aut mulier,

æ. Th. Op. Tom. VI.

non potest adoptare aliquem, nisi ex speciali concessione Principis.

Ad quartum dicendum, quod per eum qui habet impedimentum perpetuum ad generandum, non potest hæreditas transire in posterum: unde ex hoc ipso jam deberet illis qui succedere ei debent jure propinquitatis. Et ideo ei non competit adoptare, sicut nec naturaliter generare.

Et præterea major est dolor de filiis amissis, quam de illis, qui nunquam sunt habiti. Et ideo habentes impedimentum generationis non indigent solatio contra caritatem filiorum, sicut illi qui habuerunt, & amiserunt, vel etiam qui habere poterunt, sed aliquo impedimento accidentaliter carent.

Ad quintum dicendum, quod spiritalis cognatio contrahitur per sacramentum, quo fideles renascuntur in Christo, in quo non differt masculus, & femina, servus, & liber, juvenis, & senex. (Galat. iii. & Coloss. iii.) Et ideo indifferentem quilibet potest effici pater spiritalis alterius. Sed adoptio fit ad hereditatis successione, & quandam subjectionem adoptati in adoptantem. Non autem est conveniens, quod antiquior juveni in cura rei familiaris subdatur. Et ideo junior non potest adoptare seniore; sed oportet secundum leges, quod adoptatus sit intantum adoptante junior, quod possit ejus esse filius naturalis.

Ad sextum dicendum, quod, sicut contingit amitti filios, ita & nepotes, & deinceps. Et ideo cum adoptio sit inducta in solatium filiorum amissorum, sicut aliquis per adoptionem potest subrogari in locum filii, ita in locum nepotis, & deinceps.

Ad septimum dicendum, quod propinquus jure propinquitatis debet succedere: & ideo non competit ei, quod per adoptionem ad successione deducatur: & si aliquis propinquus, cui non competat successio hereditatis, adoptetur, non adoptatur, in quantum est propinquus, sed in quantum est extraneus à jure successione in bonis adoptantis.

ARTICULUS II. 237

Utrum ex adoptione contrahatur aliquod vinculum impediens matrimonium.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod ex adoptione non contrahatur aliquod vinculum impediens matrimonium. Quia cura spiritalis est dignior quam cura corporalis. Sed ex hoc, quod aliquis cura alicujus subijcitur spiritaliter, non contrahitur aliquod propinquitatis vinculum: alias omnes qui

Bb

ha-

habitant in parochia, essent propinqui sacerdotis, & cum filio ejus non possent contrahere. Ergo nec adoptio, quæ trahit adoptatum in curam adoptantis, hoc facere potest.

2. Præterea. Ex hoc quod aliquis alicui sit beneficium, non contrahitur aliquid propinquitatis vinculum. Sed nihil aliud est adoptio quam collatio cuiusdam beneficii. Ergo ex adoptione non fit aliquid propinquitatis vinculum.

3. Præterea. Pater naturalis principaliter filio providet in tribus, ut Philosophus dicit (Lib. VIII. Ethic. cap. xi. circ. princ. & cap. xii. circ. med.) quia scilicet ab ipso habet esse, nutrimentum, & disciplinam: hæreditatis autem successio est posterius ad ista. Sed per hoc, quod aliquis alicui providet in nutrimento, & disciplina, non contrahitur aliquid propinquitatis vinculum: alias nutriendi, & pedagogi, & magistri essent propinqui: quod falsum est. Ergo nec per adoptionem, per quam aliquis succedit in hæreditate alterius, contrahitur aliqua propinquitatis.

4. Præterea. Sacramenta Ecclesie non subduntur humanis legibus. Sed matrimonium est sacramentum Ecclesie. Cum ergo adoptio sit inducta per legem humanam, videtur quod non possit impedire matrimonium aliquid vinculum ex adoptione contractum.

Sed contra. Cognatio matrimonium impedit. Sed ex adoptione quedam cognatio causatur, scilicet legalis, ut pater per ejus definitionem: est enim *legalis cognatio quædam proximitas proveniens ex adoptione*. Ergo ex adoptione causatur vinculum, per quod matrimonium impeditur.

Præterea. Hoc idem habetur ex auctoritatibus in littera positis (IV. dist. xlii.).

Respondeo dicendum, quod lex divina illas præcipue personas à matrimonio excludit quas necesse erat cohabitare; ne, ut Rabbi Moyses dicit (Lib. III. *Dux errant*, cap. I. à med.) si ad eas liceret uti carnali copula, facilis pateret concupiscentie locus, ad quam reprimendam matrimonium est ordinatum. Et quia filius adoptatus conversatur in domo patris adoptantis, sicut filius naturalis: ideo legibus humanis prohibitum est inter tales matrimonium contrahi; & talis prohibitio est per Ecclesiam approbata. Et inde est, quod legalis cognatio matrimonium impedit.

Et per hoc patet solutio ad prima tria. Quia per omnia illa non inducitur talis cohabitatio quæ possit fomentum concupiscentie præstare. Et ideo ex eis non causatur propinquitatis, quæ matrimonium impedit.

Ad quartum dicendum, quod prohibitio legis humane non sufficeret ad impedimentum matrimonii, nisi interveniret Ecclesie auctoritas, quæ idem etiam interdicit.

ARTICULUS III. 238

Utrum cognatio legalis contrahatur solum inter adoptantem patrem, & filium adoptatum.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod talis cognatio non contrahatur nisi inter patrem adoptantem, & filium adoptatum. Maxime enim videtur quod deberet contrahi inter patrem adoptantem, & matrem naturalem adoptati, sicut accidit in cognatione spiritali. Sed inter tales nulla est cognatio legalis. Ergo nec inter alias aliquas personas præter adoptantem, & adoptatum.

2. Præterea. Cognatio impediens matrimonium est perpetuum impedimentum. Sed inter filium adoptatum, & filiam naturalem adoptantis non est perpetuum impedimentum: quia soluta adoptione per mortem adoptantis, vel mancipationem adoptati, potest contrahere cum ea. Ergo cum ea non habuit aliquam propinquitatem quæ matrimonium impedit.

3. Præterea. Cognatio spiritalis in nullam personam transit quæ non possit ad aliquod sacramentum tenere, vel suscipere: unde in non baptizatum non transit. Sed mulier non potest adoptare, ut ex dictis patet (art. 1. huj. quæst. ad 3.) Ergo cognatio legalis non transit à viro in uxorem.

4. Præterea. Cognatio spiritalis est fortior quam legalis. Sed spiritalis non transit in nepotem. Ergo nec legalis.

Sed contra. Plus concordat cognatio legalis cum conjunctione carnis, vel propagatione, quam spiritalis. Sed spiritalis cognatio transit in alteram personam. Ergo, &c. legalis.

Præterea. Ad hoc sunt auctoritates quæ in littera ponuntur (IV. dist. xlii.).

Respondeo dicendum, quod triplex est legalis cognatio. Prima quasi descendentiæ, quæ contrahitur inter patrem adoptantem, & filium adoptatum, & filii adoptivi, & nepotem, & sic deinceps. Secunda, quæ est inter filium adoptivum, & filium naturalem. Tertia, per modum cuiusdam affinitatis, quæ est inter patrem adoptantem, & uxorem filii adoptivi, vel à contrario inter filium adoptatum, & uxorem patris adoptantis. Prima ergo cognatio, & tertia perpetuo matrimonium impediunt; secunda autem non, nisi quamdiu manet in potestate patris adoptantis: unde, mortuo patre, vel filio emancipato, potest contrahi inter eos matrimonium.

Ad primum ergo dicendum, quod per generationem spiritualem non trahitur filius extra potestatem patris, sicut fit per adoptionem:

ARTICULUS I. 239

Utrum frigiditas matrimonium impediatur.

3. Thom. IV. dist. xxxiv. quasi unic. art. 2. & seq.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod frigiditas matrimonium contrahendum non impediatur. Copula enim carnalis non est de essentia matrimonii: quia perfectiora sunt matrimonia hominum pari voto continentium. Sed frigiditas nihil tollit de matrimonio nisi carnalem copulam. Ergo non est impedimentum dirimens matrimonium contractum.

2. Præterea. Sicut nimia frigiditas impedit carnalem copulam, ita nimia caliditas, quæ hominem exsiccatur. Sed caliditas non ponitur matrimonii impedimentum. Ergo nec frigiditas debet poni.

3. Præterea. Omnes senes sunt frigidissimi. Sed senes possunt matrimonium contrahere. Ergo, &c.

4. Præterea. Si scit mulier virum esse frigidum, quando cum eo contrahit, verum est matrimonium. Ergo frigiditas, quantum est de se, non impedit matrimonium.

5. Præterea. Contingit in aliquo esse caliditatem sufficienter moventem ad carnalem copulam cum aliqua corrupta, non autem cum aliqua virgine: quia cito calidum evaporat ratione suæ debilitatis, ut ad corruptendum virginem non sufficiat: & similiter est in aliquo sufficientis caliditas movens ad pulchram, quæ magis concupiscentiam inflamat, quæ non sufficienter ad turpem movetur. Ergo videtur quod frigiditas est impediat respectu unius, non tamen impediatur simpliciter.

6. Præterea. Mulier est universaliter frigidior viro. Sed mulieres non impediuntur à matrimonio. Ergo nec frigiditas.

Sed contra est, quod dicitur extra, de frigidis, & maleficiis (cap. *Quod sedens*): *Sicut pater qui non potest reddere debitum, non est aptus conjugio; sic & qui impotentes sunt, minime apti ad contrahendum matrimonia reputantur.* Tales autem sunt frigidissimi. Ergo, &c.

Præterea. Nullus potest se obligare ad impossibile. Sed in matrimonio homo se obligat ad carnalem copulam, quæ ad hoc dat alteri sui corporis potestatem. Ergo frigidus, qui non potest carnaliter copulari, non potest matrimonium contrahere.

Respondeo dicendum, quod in matrimonio est contractus quidam, quo unus alteri obligatur ad debitum carnale solvendum. Unde sicut

tionem: & sic filius spiritalis remanet filius utriusque simul, non autem filius adoptivus. Et ideo non contrahitur aliqua propinquitatis inter patrem adoptantem, & matrem, vel patrem naturalem, sicut erat in cognatione spiritali.

Ad secundum dicendum, quod cognatio legalis impedit matrimonium propter cohabitationem: & ideo quando solvitur necessitas cohabitationis, non est inconveniens, si prædictum vinculum non maneat; sicut quando fuerit extra potestatem ejusdem patris. Sed pater adoptans, & uxor ejus semper quamdam auctoritatem retinent super filium adoptatum, & uxorem ejus: & propter hoc manet vinculum inter eos.

Ad tertium dicendum, quod etiam mulier ex concessione Principis adoptare potest. Unde etiam in ipsam transit cognatio legalis.

Et præterea non est causa quare cognatio spiritalis non transit in non baptizatum, quia non potest tenere alium ad sacramentum, sed quia non est alicujus spiritualitatis capax.

Ad quartum dicendum, quod per cognationem spiritualem filius non ponitur in potestate, & cura patris spiritalis, sicut in cognatione legali. Oportet enim, quod quisque est in potestate filii, transeat in potestatem adoptantis patris. Unde adoptato patre, adoptantur filii, & nepotes, qui sunt in potestate adoptati.

QUÆSTIO LVIII.

De impedimentis frigiditatis, maleficii, furie, vel amentie, incestus, & defectus ætatis,

in quinque articulis divisæ.

Deinde considerandum est de quinque impedimentis matrimonii, scilicet de impedimento frigiditatis, maleficii, furie, vel amentie, incestus, & defectus ætatis.

Et circa hoc queruntur quinque.

Primo, utrum frigiditas matrimonium impediatur.

Secundo, utrum maleficium.

Tertio, utrum furia, vel amentia.

Quarto, utrum incestus.

Quinto, utrum defectus ætatis.